

ЧИТАЛИЩЕТО И НАРОДНАТА ПРОСВЪТА

Отъ първитѣ стѣпки на нашето възраждане, презъ всички моменти на епохалната борба за духовно и политическо освобождение до най-нови дни, българското народно читалище е било винаги нераздѣлно свързано съ народната просвѣта въ най-хубавата и най-пълна смисълъ на думата. Презъ всички моменти на нашия животъ читалището и училището сж работили и продължаватъ да работятъ дружно за съхранение на езикъ и книжнина, за културно и просвѣтно издигане на народа.

Народниятъ учителъ винаги е билъ най-ревностниятъ читалищенъ деецъ, а и читалищниятъ деецъ си остава най-самоотверженъ учителъ на народа. Българското народно читалище има заслуги за нашата просвѣта не само за това, защото то стои въ кръвни връзки съ училището, но и защото самò е едно училище, въ което се изгражда културата на народа ни и се осигурява духовния му възходъ.

И наистина, още презъ периода преди освобождението, нашето народно читалище сложи основата на всички начинания, които както тогава, така и следъ освобождението, дадоха на народа ни културна физиономия. Отъ историята на читалищното движение знаемъ, че почти всички прояви на културенъ животъ сж рожба на това движение. Театъръ и музей, изложби, народни четения, вечерни училища, дори идеята за университетъ, сж били подети отъ читалищнитѣ дейци още преди освобождението. При по-благоприятнитѣ условия за свободния ни политически и духовенъ животъ, народното читалище доразви нѣкои отъ подетитѣ начинания и създаде нови, за да обогати нашия културенъ животъ. Нѣкои отъ тия начинания, особено въ по-голѣмитѣ градове, се обособиха въ отдѣлни институти, обаче, народното читалище и до днесъ си остава главенъ центъръ, който обединява най-здравитѣ сили на народа, които работятъ за народната просвѣта.

Читалището днесъ представя най-пълненъ изразителъ на общественото съзнание за просвѣта и културенъ възходъ. То е, което подтиква духовния растежъ, както на индивида, така и на обществото като цѣло. Народното читалище е въ пълната смисълъ на думата органъ на народното самообразование. Има редица условия, които благоприятствуватъ на читалището да играе своята първостепенна роль въ нашия културенъ животъ. Читалището, преди всичко, представя една пълна обществена форма, въ която протича животътъ на всички граждани, които иматъ нѣкакъвъ допиръ съ него. То организира свободното имъ време, като имъ дава възможность да живѣятъ по-пълненъ културенъ животъ. Всѣки, който изкарва препитанието си съ трудъ, стоящъ на страна отъ неговото призвание, намира въ читалището условия, които му даватъ възможность да задоволи потребноститѣ на душата си. А онзи, който е ангажиранъ въ работа, съпадаща съ неговото призвание, има възможность въ читалището да доразвие своитѣ способности, като ги вложи